

## **Principiile de bază privind rolul barourilor**

**Adoptate de al 8-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul deținuților, Havana, Cuba (27 august - 7 septembrie 1990)**

Întrucât în Carta Națiunilor Unite popoarele lumii afirmă, printre altele, hotărârea lor de a stabili condițiile în care justiția poate fi menținută și proclamă drept unul dintre scopurile lor realizarea cooperării internaționale în promovarea și încurajarea respectării drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului fără distincție de rasă, sex, limbă sau religie,

Întrucât Declarația Universală a Drepturilor omului consacră principiile egalității în fața legii, prezumția de nevinovăție, dreptul la audierea echitabilă și publică de către un tribunal independent și imparțial și toate garanțiile necesare apărării tuturor celor acuzați de o infracțiune,

Întrucât Pactul internațional privind drepturile civile și politice proclamă, în plus, dreptul oricărei persoane acuzate de a fi judecată fără întârziere excesivă și dreptul la o audiere publică echitabilă de către un tribunal competent, independent și imparțial instituit prin lege,

Întrucât Pactul internațional pentru drepturile economice, sociale și culturale reamintește obligația statelor semnatare ale Cartei Națiunilor Unite de a promova respectul universal și efectiv al drepturilor și libertăților omului,

Întrucât este stipulat în Corpul principiilor pentru protecția tuturor persoanelor aflate în orice formă de detenție sau închisoare că o persoană reținută are dreptul să fie asistată de un avocat cu care să comunice și să se consulte,

Întrucât regulile minime pentru tratamentul deținuților recomandă, în special, ca persoanele arestate preventiv să beneficieze de asistența juridică și să poată comunica în mod confidențial cu avocatul,

Întrucât garanțiile privind protecția drepturilor celor care se confruntă cu pedeapsa cu moartea reafirmă tuturor persoanelor suspectate sau acuzate de o infracțiune pentru care poate fi aplicată pedeapsa capitală dreptul la asistență juridică adecvată în toate etapele procedurii, în conformitate cu articolul 14 din Pactul internațional privind Drepturile civile și politice,

Întrucât Declarația principiilor fundamentale ale justiției privind victimele infracțiunilor și ale abuzului de putere recomandă luarea de măsuri la nivel internațional și național pentru îmbunătățirea accesului la justiție a victimelor

infrafracțiunilor și asigurarea unui tratament echitabil al acestora, restituirea bunurilor, o indemnizație și a unui ajutor,

Întrucât protecția corespunzătoare a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului la care toate persoanele sunt îndreptățite, indiferent că este vorba despre drepturi și libertăți economice, sociale și culturale sau civile și politice, impune ca toate persoanele să aibă acces efectiv la serviciile juridice furnizate de o profesie independentă,

Întrucât asociațiile profesionale ale avocaților au un rol esențial în ceea ce privește respectarea reglementărilor și eticii profesionale, apărarea membrilor acestora de orice restricție sau ingerință nejustificată, liberul acces la serviciile juridice a oricărei persoane care are nevoie de acestea și cooperarea cu instituțiile guvernamentale și alte instituții pentru promovarea scopurilor privind dreptatea și interesul public,

Principiile de bază privind rolul barourilor expuse mai jos, formulate pentru a ajuta Statele Membre în sarcina lor de a veghea ca avocații să exercite rolul care le revine, ar trebui respectate și luate în considerare de către guverne în legislația lor națională și în practică și ar trebui să fie aduse la cunoștința avocaților precum și a altor persoane, cum ar fi judecătorii, procurorii, membrii executivului și legislativului și publicului în general. Aceste principii se aplică, după caz, și persoanelor care exercită funcțiile de avocat fără a avea statutul formal de avocat.

### **Accesul la avocat și alte servicii juridice**

1. Orice persoană are dreptul să apeleze la asistența unui avocat la alegere pentru a-și valorifica și proteja drepturile și pentru a o apăra în toate etapele procedurii penale.

2. Guvernele trebuie să prevadă proceduri eficiente și mecanisme corespunzătoare care să permită un acces efectiv și egal la avocat oricărei persoane care trăiește pe teritoriul lor și care face obiectul jurisdicției lor, fără distincții de niciun fel, cum ar fi discriminarea pe criterii de rasă, culoare, origine etnică, sex, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, proprietate, naștere, statut economic sau de altă natură.

3. Guvernele asigură fonduri suficiente și alte resurse care să permită oferirea de servicii juridice persoanelor lipsite de posibilități financiare și, după caz, altor persoane defavorizate. Asociațiile profesionale ale avocaților cooperează în organizarea și furnizarea de servicii, facilități și alte resurse.

4. Guvernele și asociațiile profesionale ale avocaților promovează programe de informare a publicului cu privire la drepturile și îndatoririle lor în temeiul legii și al rolului important al avocaților în protejarea drepturilor și libertăților lor

fundamentale. Trebuie acordată o atenție specială asistării persoanelor lipsite de posibilități financiare și altor persoane defavorizate, astfel încât să li se permită să își afirme drepturile și, dacă este necesar, să solicite asistența avocaților.

### **Garanții speciale în materia justiției penale**

5. Guvernele se asigură că toate persoanele sunt informate imediat de către autoritatea competentă despre dreptul lor de a fi asistate de un avocat, la alegerea lor, atunci când sunt arestate sau reținute sau când sunt acuzate de o infracțiune.

6. În toate cazurile în care interesele justiției o impun, orice persoană care se află în această situație și care nu are avocat are dreptul să beneficieze de un avocat desemnat din oficiu, cu experiență și competență suficiente în considerarea naturii infracțiunii care i-a fost atribuită, ale cărui servicii vor fi gratuite dacă persoana în cauză nu dispune de mijloace suficiente pentru a le plăti.

7. Guvernele se asigură în plus că toate persoanele arestate sau reținute, indiferent dacă împotriva lor începe sau nu urmărirea penală, au acces la un avocat în mod rapid și, în orice caz, în cel mult patruzeci și opt de ore de la arestare sau deținere.

8. Oricărei persoane arestate, reținute sau încarcerate i se oferă posibilitatea de a primi vizita unui avocat, de a se întrevedea cu acesta și de a-l consulta, fără întârziere, în deplină confidențialitate, fără nicio interceptare sau cenzură și de a dispune de timpul și facilitățile necesare în acest scop. Aceste consultări pot fi la vedere, dar fără să poată fi ascultate de persoanele însărcinate cu aplicarea legii.

### **Calificări și instruire**

9. Guvernele, asociațiile profesionale ale avocaților și instituțiile de învățământ se asigură că avocații primesc o educație și o formare corespunzătoare și sunt conștienți de idealurile și îndatoririle etice ale profesiei lor precum și de drepturile și libertățile fundamentale ale omului recunoscute de dreptul național și internațional.

10. Guvernele, asociațiile profesionale ale avocaților și instituțiile de învățământ se asigură că nu există nicio discriminare față de vreo persoană cu privire la primirea în profesie, sau la exercitarea profesiei de avocat pe motive de rasă, culoare, sex, origine etnică, religie, opinii politice sau altele, origine națională sau socială, avere, naștere, statut economic sau de altă natură, cu rezerva că cerința ca avocatul să fie cetățean al țării în care își exercită profesia nu este considerată discriminatorie.

11. În țările în care nevoile în materie de prestații juridice nu sunt îndeplinite în ceea ce privește anumite grupuri, comunități sau regiuni, în special în cazul în care astfel de grupuri au cultură, tradiții sau limbi distincte sau au făcut obiectul unor discriminări, guvernele, asociațiile profesionale ale avocaților și instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri corespunzătoare pentru a oferi candidaților din aceste grupuri oportunități de a accede în profesia de avocat și trebuie să se asigure că aceștia primesc instruire adecvată nevoilor grupurilor lor.

### **Îndatoriri și responsabilități**

12. Avocații, în capacitatea lor de agenți esențiali ai administrării justiției, își păstrează în orice moment onoarea și demnitatea profesiei lor.

13. Avocații au următoarele îndatoriri față de clienții lor:

(a) Consilierea clienților cu privire la drepturile și obligațiile lor legale și în ceea ce privește funcționarea sistemului juridic în măsura în care acest lucru are relevanță asupra drepturilor și obligațiilor legale mai sus-amintite;

(b) asistarea clienților utilizând toate mijloacele potrivite și luarea de măsuri legale pentru protejarea intereselor lor;

(c) asistarea clienților în fața instanțelor, tribunalelor sau autorităților administrative, după caz.

14. În protejarea drepturilor clienților lor și în promovarea cauzei justiției, avocații promovează respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului recunoscute de legislația națională și internațională și acționează în orice moment în mod liber și diligent în conformitate cu legea și reglementările recunoscute, precum și cu etica profesiei de avocat.

15. Avocații trebuie să apere întotdeauna în mod loial interesele clienților lor.

### **Garanții privind exercitarea profesiei de avocat**

16. Guvernele se asigură că avocații (a) sunt capabili să își îndeplinească toate funcțiile profesionale fără intimidare, piedică, hărțuire sau ingerință improprie; (b) pot să călătorească și să se consulte cu clienții în mod liber atât în țara lor, cât și în străinătate; și (c) nu suferă sancțiuni și nici nu sunt amenințați cu urmărirea penală sau cu sancțiuni administrative, economice sau de altă natură pentru orice acțiune

întreprinsă în conformitate cu îndatoririle și reglementările profesionale recunoscute precum și cu deontologia profesiei de avocat.

17. În cazul în care securitatea avocaților este amenințată pe parcursul exercitării profesiei lor, aceștia vor fi protejați în mod adecvat de către autorități.

18. Avocații nu trebuie asimilați clienților lor sau cauzelor clienților lor ca urmare a îndeplinirii funcțiilor lor.

19. Nici o instanță sau autoritate administrativă în fața căreia dreptul la avocat este recunoscut nu poate refuza dreptul unui avocat de a se prezenta în fața acesteia pentru clientul său, cu excepția cazului în care avocatul respectiv nu este abilitat în conformitate cu legislația și practicile naționale și în conformitate cu aceste Principii.

20. Avocații beneficiază de imunitate civilă și penală pentru orice declarație relevantă făcută cu bună-credință în pledoariile scrise sau orale sau în aparițiile lor profesionale în fața unei instanțe, a unui tribunal sau a altei autorități juridice sau administrative.

21. Este de datoria autorităților competente să asigure accesului avocaților la informații, dosare și documente relevante aflate în posesia sau custodia autorităților un timp suficient pentru a permite avocaților să ofere asistență juridică eficientă clienților lor. Un astfel de acces ar trebui să fie asigurat cât mai curând posibil.

22. Guvernele trebuie să vegheze ca toate comunicările și consultările dintre avocați și clienții acestora în cadrul relației lor profesionale să rămână confidentiale.

### **Libertatea de exprimare și de asociere**

23. Avocații precum alți cetățeni au dreptul la libertatea de exprimare, credință, asociere și adunare. În special, ei au dreptul să participe la discuțiile publice cu privire la chestiuni legate de drept, de administrarea justiției și de promovarea și protecția drepturilor omului. Au dreptul să se alătore sau să formeze organizații locale, naționale sau internaționale și să participe la reuniunile lor, fără a suferi restricții profesionale din cauza acțiunii lor legale sau ca urmare a apartenenței lor la o organizație legală. În exercitarea acestor drepturi, avocații trebuie să aibă

întotdeauna o conduită conformă cu legea și reglementările recunoscute precum și cu deontologia profesiei de avocat.

### **Asociațiile profesionale ale avocaților**

24. Avocații au dreptul să constituie asociații profesionale de sine stătătoare sau să se alăture unor astfel de asociații pentru a le reprezenta interesele, pentru a promova educația și formarea continuă a acestora precum și pentru a le proteja integritatea profesională. Organul executiv al asociațiilor profesionale este ales de membrii săi și își exercită funcțiile fără imixtiune externă.

25. Asociațiile profesionale ale avocaților cooperează cu guvernele pentru a se asigura că toată lumea are acces efectiv și egal la servicii juridice și că avocații sunt capabili, fără ingerințe improprii, să consilieze și să-și ajute clienții în conformitate cu legea și reglementările profesionale recunoscute precum și cu deontologia profesiei de avocat.

### **Proceduri disciplinare**

26. Codurile de deontologie profesională pentru avocați sunt stabilite fie de organele profesiei, fie prin lege, în conformitate cu legislația și cutumele naționale și cu normele internaționale recunoscute.

27. Acuzațiile sau plângerile formulate împotriva avocaților în calitatea lor profesională sunt analizate cu diligență și în mod echitabil, în conformitate cu procedurile corespunzătoare. Avocații au dreptul la o audiere echitabilă, inclusiv dreptul de a fi asistat de un avocat la alegere.

28. Procedurile disciplinare inițiate împotriva avocaților sunt înaintate unei Comisii de disciplină imparțiale, instituită de profesia de avocat, în fața unei autorități statutare independente sau în fața unei instanțe judecătorești și sunt supuse unui control judiciar independent.

29. Toate procedurile disciplinare sunt stabilite în conformitate cu codul de deontologie profesională și cu alte reglementări în vigoare și norme deontologice recunoscute ale profesiei de avocat, cu luarea în considerare a acestor Principii.

*Click pentru varianta in lb [engleză](#)*

*Click pentru varianta in lb [franceza](#)*